

ritmul adecvat, fără să uzeze de „ingeniozități” nesemnificative.

Salutînd prezența în repertoriul actualei stagiuni a spectacolului *Pe aripile revistei* ca pe un bun și lăudabil început, ne exprimăm dorința ca Teatrul Satiric-Muzical „C. Tănase” să-și continue ascendent drumul încercut. Prin producții de o calitate

mereu îmbunătățită, abordînd o tematică mai bogată și lărgind sfera de acțiune a satirei revuistice la probleme mai importante, va face față cu tot mai multă rodnicie rolului său.

S. Massler

SPRE DEPĂȘIREA INERȚIEI

Teatrul de Stat din Ploești: *Răzvan și Vidra* de B. P. Hașdeu

Apresiasi în mod curent drept una dintre piesele de bază ale moștenirii noastre clasice, *Răzvan și Vidra* încintă prin bogăția și noutatea caracterelor, prin ineditul conflictului, prin vioiciunea dialogului dens în idei și aforisme în spirit popular și, înainte de toate, prin suflul ei patriotic și social.

Piesa urmărește un dublu conflict, pe de o parte cel dintre popor — din care face parte Răzvan — și boieri, conflict de factură socială și, pe de altă parte, un al doilea conflict între Răzvan și setea de putere a Vidrei. Cum această sete de putere e de origine oligarhică — adevăr repetat de Hașdeu prin comparația dintre Zbierea și Răzvan — cele două conflicte, diferite în aparență, au în fond aceeași esență. Piesa urmărește procesul inoculării unui erou cinstit și viteaz, cu ambiție și ideologie străină poporului, cum și trezirea lui la adevăr în pragul morții: „Învață copilul nostru, ca să nu dorească în veci/bunuri ce sticlesc ca sticla, bunuri fragede și reci”, rostește Răzvan în final (versuri pe care regia le-a găsit în ediția din 1867).

Scăpat din mîinile lui Zbierea, din robia fizică, Răzvan o cunoaște pe Vidra și cade din nou în robia boierilor, de data aceasta pe plan de conștiință. Evoluția lui este o trecere de la robia materială, exterioară, la robia interioară, cu scurte răgazuri de respirație liberă. Piesa confirmă adevărul că libertatea trebuie cucerită în societate ca și în cuget, și are ca temă principală această luptă intransigentă, pe toate fronturile, cu tabăra dușmană.

Pentru a explica molipsirea lui Răzvan cu fumuri boierești, Hașdeu imaginează o situație subtilă: eroul, țigan sufocat de prejudecata originii sale, este excepțional înzestrat; Răzvan e un soi de „paria îmbrăcat în hainele efemere ale puterii” (G.

Călinescu), admirat și disprețuit totodată.

Prejudecata naționalistă are în piesă rolul unui fel de cadru general în care trăiește eroul, un cadru care potențează și conflictele. Corolarul ei, și anume conștiința de „damnat” a eroului, ușurează căderea lui în mrejele Vidrei.

La Teatrul de Stat din Ploești a fost distribuit cu îndrăzneală în rolul lui Răzvan, un tânăr actor talentat (Nicolae Spudercă). Este lăudabilă tendința de a promova actori tineri în roluri de prim rang, mai ales că experiența, în ansamblu, nu a dezamăgit. Înțelegînd că existența lui Răzvan este un zbugum aproape continuu, actorul a încercat să-și rezolve rolul la o înaltă tensiune dramatică și a corespuns în exploziile de ură la adresa boierimii. A evocat cu lirism frumusețile patriei, iar momentul morții l-a realizat impresionant. N. Spudercă are însă tendința de a-și asculta glasul, în momentele de relaxare, mai ales, cînd imprimă jocului și o degajare exagerată care nu e decît reversul unei participări scenice exterioare.

Amorul dintre o fată de boier și un flăcău simplu, haiduc și încă țigan, avea toate avantajele și dezavantajele unui conflict romantic. Hașdeu a știut însă să evite banalitatea printr-o nuanțare originală a motivelor sufletești și anume, pe lîngă dragoste, ca element de legătură între Vidra și Răzvan, el a adăugat ambiția gigantică a femeii. Femeie cu o voință inflexibilă, rece, susținută interior de o imensă încredere în sine, Vidra este carierista unei mari aventuri. Prin dimensiunea țelului urmărit și natura mijloacelor de parvenire alese, ea rămîne în familia tipurilor romantice. Totuși, la trăsăturile acestei figuri se adaugă o neașteptată înțelegere realistă a decrepitudinii clasei — a „trîndăviței boierimi” — din care face parte.

În rolul complex al Vidrei, Maria Bondar a adus indiscutabil un anumit farmec și prestanță feminină. A păcătuit însă printr-o atitudine prea înghețată. Tipul Vidrei exclude risipa de mișcări, dar nu și vitalitatea mîndră și stăpînită. Cu mai mult relief a jucat în partea finală a piesei, găcind tonuri potrivite pentru a explica și maiestatea femeii care și-a împlinit idealul, și, cu emoție, îngrijorările pe care le cunoaște Vidra-mamă.

Clasa parazitărilor a boierilor e prezentă în piesă printr-o serie de tipuri dintre care se distinge Zbierea — odios, fudul, onctuos și de o avaritate acerbă pînă la inconștiență.

Tipizînd, Hașdeu a exagerat artistic o trăsătură cerebrală a tipului — am găsit acest interes pentru cerebral și în caracterul Vidrei — arătînd cum pasiunea pentru arginți duce la un declin al inteligenței, la prostie, abordînd acest viciu al boierimii, nu atît sub aspectul ororii pe care-l trezește, cît al ridicolului. Interpretul ploestește al rolului, Tudor Popescu, a fost la nivelul valențelor pe care le reclamă rolul, remarcabil mai ales în clipele de exagerare satirică.

Piesa face loc altor personaje secundare — nu puține — și este de rememorat că Hașdeu, cunosător al literaturii ruse, admirator îndeosebi al lui Pușkin și visînd să creeze o dramă cu o bogăție de caractere shakespeareene, a urmărit și a reușit să încorporeze în fiecare personaj o nuanță aparte, îndeosebi să acorde reprezentanților poporului un substanțial rol ideologic și estetic în desfășurarea dramei.

Bătrînul Tănase, apăsător de prejudecăți, dar cu un fond bun, reluînd ca un leitmotiv ideea inferiorității lui Răzvan, a fost interpretat excelent de Mihail Balaban.

La un nivel superior s-a prezentat și Toma Caragiu, care în Vulpoiul a fost autentic și în clipele de potolită efuziune patriotică și în momentele de minie anticioicoiască și, nu mai puțin în final, cînd cu o infatuare în fond nevinovată și simpatcă și cu un umor involuntar, gustă

ceasurile efemere de mîrire. Expresiv, Grigore Pogonat în rolul leahului Pietrovski, prizînd falsă subțirime a tipului și ridicola lui mulțumire de sine. Corespunzător, pedaliînd pe gravitate, Gheorghe Filip în Răzeșul; cu timbru marcat și dezinvoltură pe scenă, Zephî Alșec în Hatmanul; reușit în clipele de perfidie și infumurare dizgrațioasă, Ștefan Băncilă în Minski.

Scenograful Tony Gheorghiu a introdus în fiecare tablou un element simbolic, pentru a sugera ascensiunea și coborîrea lui Răzvan (scări, trepte, lespezi). În ciuda unor detalii nepotrivite — cum ar fi liniile prea industriale ale lespezilor din pădure și scările disoase nefiresc în fața tronului —, ideea lui rămîne interesantă. Variate și deloc lipsite de bogăție, costumele.

Regizorul Giei Ionescu s-a îngrijit de finisarea amănunțelor, și poate de aceea i-au reușit tipurile secundare (printre altele, scena cu care debutează piesa, a mulțimii forfotind multicolor într-o zi de tîrg). Merită a fi relevate cîteva încercări de rezolvare creatoare cum ar fi iertarea lui Zbierea de către Răzvan, care a fost explicată prin dorința eroului de a cîștiga prețuirea Vidrei; apoi finalul, în care s-a găsit o mișcare scenică corespunzînd și logicii caracterelor și fiind adecvată totodată convențiilor ce decurg din elementele simbolice ale decorului. Regia nu a urmărit însă, cu destulă consecvență, linia fundamentală a spectacolului. Rolul nociv jucat de Vidra în viața lui Răzvan a apărut estompat, în momentul care precede întoarcerea eroului în țară.

Avînd în vedere nivelul la care s-a menținut o vreme sectorul de regie al teatrului, putem vedea în spectacolul, reușit în genere, cu *Răzvan și Vidra*, un prim efort al colectivului ploestean de a ieși dintr-o anumită inerție. Îl salutăm și așteptăm cu nădejde ca teatrul să găsească mijloacele de a-l continua.

Titus Priboi

TEATRE ÎN DEPLASARE

„TEIATRU” ADEVĂRAT ÎN COMUNA VIDELE

Drumul pînă în comună (aflat în construcție) se învecinează, în multe locuri, cu nervurile a nenumărate schele. Schele asemănătoare pot fi văzute și în comună.

Și aici se construiește. Cele 6—7 întovărășiri în care sînt reușiți țărani muncitori de aici sînt o mărturie că, alături de clădiri, se construiesc și forme noi de viață menite să aducă belșug și lumină.

Pe scena sălii de spectacole a Casei de cultură raionale, recent construită, s-au succedat pînă acum cîteva trupe de teatru.